

ВІДГУК
офіційного опонента
на дисертацію Коркушка Андрія Леонтійовича
«Формування компетентності з декоративно-прикладного мистецтва у
майбутніх фахівців галузі індустрії моди»,
подану на здобуття ступеня доктора філософії
за спеціальністю 015 Професійна освіта (за спеціалізаціями)

Актуальність теми дисертаційного дослідження. Дисертаційне дослідження Коркушка Андрія Леонтійовича присвячене актуальній у сучасній теорії та практиці професійної освіти проблемі формування компетентності з декоративно-прикладного мистецтва у майбутніх фахівців галузі індустрії моди, зокрема ювелірного профілю.

Актуальність обраної теми зумовлена сукупністю соціокультурних, освітніх, професійних і технологічних чинників. Сучасна індустрія моди функціонує в умовах динамічної зміни професійних практик, активного розвитку цифрових технологій, посилення міждисциплінарних зв'язків, актуалізації національної культурної спадщини та зростання вимог до творчої, технологічної й культурологічної компетентності фахівців. За таких умов традиційне розуміння професійної підготовки майбутнього фахівця індустрії моди вже не може обмежуватися лише засвоєнням технологічних операцій і формуванням вузькопрофесійних умінь.

Особливого значення набуває здатність майбутнього фахівця творчо осмислювати культурні надбання, використовувати художньо-образні засоби, трансформувати традиційні мотиви та техніки декоративно-прикладного мистецтва відповідно до сучасних професійних завдань, створювати інноваційні дизайнерські рішення та здійснювати рефлексивну оцінку власної професійної діяльності. У цьому контексті декоративно-прикладне мистецтво постає не лише як окремий змістовий компонент мистецької освіти, а як важливий ресурс розвитку професійної культури, творчого мислення, естетичної свідомості та проєктно-технологічної компетентності майбутніх фахівців індустрії моди.

Актуальність дослідження посилюється необхідністю пошуку ефективних педагогічних механізмів інтеграції мистецької, культурологічної та професійно-технологічної складових підготовки фахівців. Особливо це стосується ювелірного профілю, де художньо-естетичні рішення безпосередньо взаємодіють із матеріалознавством, технологіями обробки матеріалів, композицією, дизайном, історією мистецтва та культурною традицією.

Автор дисертації слушно виходить із того, що формування відповідної компетентності має здійснюватися системно, на основі взаємопов'язаних педагогічних умов, методологічних підходів, змісту, форм і методів професійної підготовки. Саме тому вибір теми дисертаційного дослідження є обґрунтованим, своєчасним і таким, що відповідає актуальним тенденціям розвитку професійної та мистецької освіти.

Важливо відзначити, що актуальність роботи визначається не лише теоретичним інтересом до проблеми, а й очевидною практичною потребою в оновленні змісту професійної підготовки майбутніх фахівців індустрії моди. Розроблення ефективної моделі формування компетентності з декоративно-прикладного мистецтва може сприяти підвищенню якості професійної підготовки, розвитку творчого потенціалу здобувачів освіти та їхній успішній професійній самореалізації.

Зв'язок роботи з науковими програмами, темами та планами.

Дисертаційне дослідження виконано відповідно до наукової проблематики у сфері професійної, мистецької та дизайн-освіти. Тема дисертації затверджена Вченою радою Київського національного університету технологій та дизайну. Зміст роботи відповідає сучасним напрямам розвитку педагогічної науки, зокрема проблематиці компетентнісного підходу, професійної підготовки майбутніх фахівців, педагогічного моделювання, інтеграції мистецької та технологічної освіти, використання інноваційних освітніх технологій.

Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій. Мета дисертаційного дослідження полягає у теоретичному обґрунтуванні, розробленні та експериментальній перевірці структурно-функціональної моделі формування компетентності з декоративно-прикладного

мистецтва у майбутніх фахівців галузі індустрії моди ювелірного профілю, що передбачає впровадження відповідних педагогічних умов. Для досягнення поставленої мети автором сформульовано чотири взаємопов'язані завдання, спрямовані на визначення теоретичних засад досліджуваної проблеми, характеристику структури компетентності та критеріїв її сформованості, теоретичне обґрунтування й апробацію педагогічних умов, а також розроблення та експериментальну перевірку структурно-функціональної моделі.

Позитивної оцінки заслуговує логічна узгодженість мети, завдань, об'єкта, предмета та методів дослідження. Автором використано комплекс теоретичних, емпіричних і статистичних методів, що дало змогу забезпечити багатовимірний аналіз досліджуваного педагогічного феномена.

Методологічну основу роботи становлять компетентнісний, культурологічний, проектно-технологічний та інтегративний підходи. Їх поєднання є виправданим з огляду на специфіку професійної діяльності фахівця індустрії моди, яка передбачає одночасне функціонування культурологічного, художньо-естетичного, технологічного, творчого та рефлексивного складників.

Обґрунтованість отриманих результатів забезпечується також логікою побудови експериментального дослідження. У роботі передбачено визначення вихідного рівня сформованості компетентності, реалізацію розробленої моделі та педагогічних умов, а також повторну діагностику результатів. Це дало автору змогу здійснити порівняльний аналіз динаміки показників у контрольних та експериментальних групах.

Особливої уваги заслуговує розроблення автором системи діагностики, що передбачає виокремлення мотиваційно-ціннісного, когнітивного, діяльнісно-технологічного, креативно-творчого та рефлексивного компонентів компетентності. Для визначення інтегрального показника використано як середнє значення компонентів, так і зважений інтегральний показник із диференціацією значущості окремих компонентів для ювелірного профілю. Такий підхід заслуговує позитивної оцінки, оскільки дозволяє врахувати не лише обсяг засвоєних знань, а й мотивацію до професійної діяльності, здатність

застосовувати набуті знання і технологічні вміння, творчий потенціал та здатність до професійної рефлексії.

Результати експериментальної роботи засвідчують позитивну динаміку сформованості визначених характеристик компетентності в експериментальній групі. Зокрема, у роботі наведено кількісні дані, які демонструють суттєві зміни креативно-творчої та рефлексивної складових після реалізації експериментальної моделі.

Загалом можна констатувати, що основні положення дисертації, висновки та практичні рекомендації достатньою мірою обґрунтовані, логічно впливають із результатів проведеного дослідження та відповідають поставленим завданням.

Наукова новизна одержаних результатів. Наукова новизна дисертаційного дослідження визначається насамперед тим, що автором уперше теоретично обґрунтовано, розроблено та експериментально перевірено продуктивність структурно-функціональної моделі формування компетентності з декоративно-прикладного мистецтва у майбутніх фахівців галузі індустрії моди ювелірного профілю.

Модель представлена взаємопов'язаними блоками, серед яких цільовий, змістовий, процесуально-методичний і діагностично-рефлексивний. Така структура дозволяє розглядати формування компетентності як цілісний, системний і керований педагогічний процес.

Вагомим результатом дослідження є визначення комплексу взаємопов'язаних педагогічних умов, до яких автор відносить: проектування стимулювально-креативного освітнього середовища; використання музейної педагогіки як інструменту культурно-освітньої інтеграції; застосування проєктно-орієнтованого навчання як механізму інтеграції декоративно-прикладного мистецтва у професійну діяльність.

Позитивно оцінюємо те, що визначені педагогічні умови не розглядаються ізольовано, а інтегруються в загальну структуру моделі та експериментально перевіряються в освітньому процесі.

До наукової новизни також належить конкретизація компонентної структури компетентності з декоративно-прикладного мистецтва, визначення критеріїв, показників та рівнів її сформованості, а також розроблення відповідного діагностичного інструментарію.

Наукова новизна дослідження має не лише формальний, а й змістовий характер, оскільки автор здійснив спробу поєднати в єдиній педагогічній системі мистецьку, культурологічну, технологічну, проєктну та рефлексивну складові професійної підготовки майбутнього фахівця індустрії моди.

Теоретичне значення результатів дослідження. Теоретичне значення дисертаційного дослідження полягає у розширенні та конкретизації наукових уявлень про процес формування компетентності з декоративно-прикладного мистецтва в системі професійної підготовки майбутніх фахівців індустрії моди. Важливим теоретичним результатом є уточнення змісту та структури досліджуваної компетентності, її компонентів і критеріїв сформованості. Це створює підґрунтя для подальших педагогічних досліджень у галузі професійної та мистецької освіти. Заслуговує позитивної оцінки й запропонована автором модель, яка може розглядатися як теоретична конструкція, що відображає взаємозв'язок між метою професійної підготовки, змістом освітнього процесу, педагогічними умовами, методами, формами навчання та очікуваним результатом. Теоретичний внесок роботи полягає також у розвитку наукових положень щодо можливостей інтеграції музейної педагогіки та проєктно-орієнтованого навчання в професійну підготовку фахівців індустрії моди.

Практичне значення результатів дослідження. Практичне значення дисертації визначається можливістю безпосереднього використання отриманих результатів в освітньому процесі закладів професійної та вищої освіти. Автором розроблено методику діагностики рівнів сформованості компетентності з декоративно-прикладного мистецтва, навчально-методичні матеріали, а також спецкурс «Основи компетентності з декоративно-прикладного мистецтва майбутніх фахівців індустрії моди (ювелірного профілю)». Практичну цінність має можливість використання розробленої моделі під час проєктування та

оновлення освітніх програм, підготовки лекційних і практичних занять, організації проєктної діяльності здобувачів освіти, розроблення спеціалізованих курсів та проведення діагностичних процедур.

Заслугує позитивної оцінки й те, що окремі результати дослідження були впроваджені в освітній процес Київського національного університету технологій та дизайну, Приватного закладу вищої освіти «АРТ Академія сучасного мистецтва імені Сальвадора Далі», Львівського фахового коледжу індустрії моди КНУТД, а також у діяльність окремих підприємств і музейної установи. Отже, практичне значення результатів дисертації є достатньо вагомим, а запропоновані автором розробки мають перспективу подальшого використання та адаптації до різних рівнів і напрямів професійної та мистецької освіти.

Оцінка змісту та структури дисертації. Дисертаційна робота має логічну структуру, що відповідає меті та завданням дослідження. Робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків до розділів, загальних висновків, списку використаних джерел і додатків. У першому розділі здійснено теоретичний аналіз проблеми формування компетентності з декоративно-прикладного мистецтва у майбутніх фахівців індустрії моди. Автор аналізує сутність і структуру досліджуваного феномена, визначає його місце в системі професійної компетентності майбутнього фахівця. Позитивно оцінюємо значну увагу, приділену культурологічному аспекту проблеми. Автор переконливо демонструє, що декоративно-прикладне мистецтво може бути важливим джерелом професійного натхнення, культурної ідентичності та творчого розвитку майбутнього фахівця. У цьому контексті доречним є звернення до української культурної спадщини, традицій декоративного мистецтва, орнаментальних систем та історико-культурних джерел. Водночас цінним є прагнення автора пов'язати традиційне мистецтво із сучасною індустрією моди, що дозволяє подолати протиставлення традиції та інновації й розглядати їх як взаємодоповнювальні складові професійної підготовки.

Другий розділ присвячено організаційно-методичним засадам формування досліджуваної компетентності. У ньому визначено педагогічні

умови, критерії, показники та рівні сформованості компетентності, розроблено методику її діагностики та структурно-функціональну модель. Цей розділ є концептуально важливим для всієї дисертації, оскільки саме тут сформовано теоретико-методичний каркас експериментальної частини дослідження. Особливої уваги заслуговує структурно-функціональна модель, основні блоки якої відповідають логіці освітнього процесу: від визначення цільових орієнтирів і змісту до реалізації процесуально-методичних заходів та діагностики результатів.

Третій розділ присвячено експериментальній апробації запропонованої моделі. Автор послідовно описує дослідження вихідного рівня сформованості компетентності, процес реалізації експериментальної моделі та аналіз отриманих результатів. Експериментальна частина загалом підтверджує ефективність запропонованих педагогічних умов. Порівняння показників контрольних та експериментальних груп дозволяє зробити висновок про позитивну динаміку сформованості компонентів компетентності в результаті цілеспрямованої реалізації авторської моделі.

Загалом структура дисертації є логічною, а зміст розділів послідовно розкриває заявлену проблему.

Повнота викладу основних результатів дослідження в наукових публікаціях. Основні результати дисертаційного дослідження відображено в наукових публікаціях автора. Згідно з матеріалами дисертації, результати дослідження представлено у 5 наукових роботах, з яких 4 статті опубліковано у фахових виданнях України, а 1 статтю – у виданні, що входить до міжнародної наукометричної бази Scopus. Результати також апробовано на 3 міжнародних, 2 всеукраїнських та 2 науково-практичних конференціях. Зміст публікацій відображає основні напрями проведеного дослідження та забезпечує належний рівень апробації його результатів.

Особистий внесок здобувача полягає у формулюванні мети та завдань дослідження, розробленні методик і експериментальних курсів, підготовці навчально-методичного забезпечення, організації та проведенні експериментального навчання, аналізі результатів та формулюванні висновків.

Таким чином, можна зробити висновок про достатню повноту представлення основних результатів дисертації в наукових публікаціях та належний рівень їх апробації.

Дискусійні положення та зауваження до дисертації. Високо оцінюючи наукову і практичну значущість дисертаційного дослідження, вважаємо за необхідне висловити низку зауважень і дискусійних положень, які, на нашу думку, можуть бути предметом наукової дискусії під час захисту.

1. У роботі автора сформульовано 4 завдання дослідження. Однак, вважаємо доцільним, завдання №3, ураховуючи специфіку роботи, уточнити у вигляді двох пунктів. А саме: з одного боку «теоретично обґрунтувати та апробувати педагогічні умови формування компетентності з декоративно-прикладного мистецтва», а з іншого – наступне завдання сформулювати таким чином: «обґрунтувати своєрідність сучасної професійної підготовки майбутніх фахівців в галузі індустрії моди на першому та другому освітніх рівнях».

2. Аналіз декоративно-прикладного мистецтва як «соціокультурного феномену та джерела творчості» для майбутніх фахівців у галузі індустрії моди доцільно було провести з позицій діахронічного аналізу та подати у вигляді таблиці.

3. Сучасні організаційні моделі професійної підготовки майбутніх фахівців у галузі індустрії моди в пункті 1.2. «Своєрідність сучасної професійної підготовки майбутніх фахівців галузі індустрії моди», варто було б подати у графічному вигляді.

4. У пункті 3.2. «Процесуальна своєрідність реалізації експериментальної структурно-функціональної моделі формування компетентності з декоративно-прикладного мистецтва у майбутніх фахівців галузі індустрії моди ювелірного профілю», бажано було б до лекційної частини курсу додати вивчення питань щодо специфіки 3d-модельовання у галузі, що дозволило б автору продемонструвати поєднання між традиційними техніками та цифровим майбутнім ювелірного мистецтва України.

5. У пункті 3.3. «Аналіз результатів дослідно-експериментальної роботи», текст дещо обтяжений ретельними математичними обрахунками та графічним

супроводом (у кількості 13 рисунків). Цей матеріал варто було б перенести у додатки.

6. У додатках краще було б окрім таблиці «Визначення дефініції «мотивація»» (Додаток А) навести аналогічні персоніфіковані таблиці для таких ключових слів як: компетентність, креативність, творчість, педагогічні умови тощо.

7. Робота має деякі мовно-стилістичні огріхи: зловживання складними синтаксичними конструкціями речень (ст. 176).

Загалом наголосимо на тому, що зазначені зауваження мають переважно дискусійний і рекомендаційний характер, не стосуються принципів положень дисертації та не знижують загальної позитивної оцінки проведеного дослідження.

Загальний висновок про дисертацію. Дисертаційне дослідження Коркушка Андрія Леонтійовича «Формування компетентності з декоративно-прикладного мистецтва у майбутніх фахівців галузі індустрії моди» є завершеним, самостійним і цілісним науковим дослідженням, у якому розв'язано актуальне науково-педагогічне завдання, що полягає в теоретичному обґрунтуванні, розробленні та експериментальній перевірці структурно-функціональної моделі формування компетентності з декоративно-прикладного мистецтва у майбутніх фахівців індустрії моди ювелірного профілю.

Наукові результати, одержані автором, характеризуються новизною, теоретичною обґрунтованістю та практичною значущістю. Запропонована структурно-функціональна модель, визначені педагогічні умови, система критеріїв і показників, методика діагностики та навчально-методичні матеріали становлять цілісну систему, спрямовану на вдосконалення професійної підготовки майбутніх фахівців галузі індустрії моди.

Позитивно оцінюємо системний характер дослідження, поєднання компетентнісного, культурологічного, проектно-технологічного та інтегративного підходів, орієнтацію на розвиток творчого потенціалу здобувачів освіти, використання музейної педагогіки та проектно-

орієнтованого навчання, а також намагання автора забезпечити зв'язок професійної освіти з реальними потребами сучасної індустрії моди. Результати дослідження мають належну апробацію, відображені у наукових публікаціях автора та частково впроваджені в освітню практику. Практична спрямованість розроблених матеріалів і моделі створює можливості для їх подальшого використання та адаптації в системі професійної, фахової передвищої та вищої освіти.

Зміст дисертації відповідає заявленій темі, поставленій меті та визначеним завданням. Основні положення дисертації знайшли відображення у висновках, які є достатньо обґрунтованими та відповідають результатам проведеного дослідження.

Вважаємо, що дисертація Коркушка Андрія Леонтійовича «Формування компетентності з декоративно-прикладного мистецтва у майбутніх фахівців галузі індустрії моди» за актуальністю теми, науковою новизною, теоретичним і практичним значенням отриманих результатів, повнотою викладу основних положень та рівнем апробації відповідає вимогам, що висуваються до дисертацій на здобуття ступеня доктора філософії, а її, автор заслуговує на присудження ступеня доктора філософії за спеціальністю 015 Професійна освіта (за спеціалізаціями).

Офіційний опонент:

доктор педагогічних наук, професор,

завідувач кафедри декоративного мистецтва

і реставрації Київського столичного університету

імені Бориса Грінченка

